

4. Serhii Laptiev. Удосконалений метод захисту персональних даних від атак за допомогою алгоритмів соціальної інженерії. Електронне фахове наукове видання «Кибербезпека: освіта, наука, техніка & quot;, 4(16), 2022. С. 45–62. <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2022.16.4562> .

5. Serhii Yevseiev, Volodymir Ponomarenko, Oleksandr Laptiev, Oleksandr Milov Synergy of building cybersecurity systems: monograph / S. Yevseiev, V. Ponomarenko, O. Laptiev, O. Milov and others. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 188 p. 2021. DOI: 10.15587/978-617-7319-31-2

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-267-1/31>

PROBLEMATIC ISSUES OF TRAINING OF THIRD-LEVEL EDUCATION APPLICANTS IN UKRAINE

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Starinskyi M. V.

*Doctor of Legal Sciences, Professor,
Department of Administrative, Economic
Law and Financial and Economic Security,
Educational and Scientific Institute of Law
Sumy State University,
Sumy, Ukraine*

Старинський М. В.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного,
господарського права
та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету,
гарант ОНП третього рівня 081
«Право»
м. Суми, Україна*

Сучасний розвиток вітчизняної системи освіти характеризується постійними змінами та трансформаціями. Починаючи з середини 2000-х років освітній процес постійно реформується, вдосконалюється і трансформуються існуючі інструменти реалізації освіти, виникають нові, що кардинально відрізняються від попередньо існуючих.

Починаючи з запровадженням в Україні Болонського процесу, ситуація з реформуванням у сфері освіти взагалі набула досить химерного характеру. Як свідчить аналіз змін, що відбулися під впливом вказаного процесу, вітчизняні реформатори для вдосконалення, взяли від Болонського процесу лише ту частину, яка була вигідна лише адмініструванню освіти, а не її якості. Як результат наступні роки пройшли в процесі підлаштування наявних механізмів вітчизняної освіти під «урізану Болонську систему». Наслідком цього в Україні сформувалась гібридна система вищої освіти з надзвичайно шкідливими для її якості механізмами, особливо в частині роботи науково-педагогічних працівників.

Також варто вказати, що в середині 2010-х років самі родоначальники Болонського процесу визнали його несефективним та

таким, що негативно вплинув на якість освіти в державах Європи. Проте, не дивлячись на це, вітчизняні реформатори продовжили курс на впровадження цих механізмів у вітчизняну систему освіти.

Окреслена ситуація стосується практично всіх рівнів освіти та галузей знань, в тому числі і в галузі права.

Враховуючи вище зазначене вважаємо за необхідне звернути увагу на ряд проблемних питань, на які варто звернути увагу в процесі подальшого реформування системи підготовки здобувачів на третьому рівні освіти.

Як показує аналіз практики підготовки здобувачів третього рівня всі найбільш актуальні питання, на які варто звернути увагу можна поділити на два блоки, а саме: а) питання пов'язані з процесом підготовки здобувачів третього рівня; б) питання пов'язані з науково-педагогічними кадрами.

Для короткого розкриття сутності проблем першої групи коротко зазначимо основні нормативні положення.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності. Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Аналіз наведеного дає можливість говорити про те, що підготовка на третьому рівні освіти передбачає значний обсяг свободи освітнього процесу та творчого начала в науковій діяльності. На практиці ситуація виглядає досить неоднозначно, оскільки чинним законодавством передбачені чіткі межі навчальних програм, які ВНЗ/наукова установа в обов'язковому порядку має дотримуватись для проходження акредитації освітньої-наукової програми.

Особливу увагу варто звернути на ситуацію скасування наукових спеціальностей на третьому рівні. Це призводить до практично повної неможливості якісної підготовки здобувачів, оскільки вони мають оволодіти всією сукупністю теоретичних знань в певній галузі за всіма спеціальностями. Для прикладу в галузі права на сьогодні існує 11 спеціальностей (основних) та 3 (суміжних). Також в цьому аспекті досить дивною виглядає ситуація зі збереженням спеціальностей при підготовці докторів наук, оскільки така ситуація призводить до непослідовності набуття та примноження наукових знань.

Також велику проблему складають питання забезпечення напрямків дослідження. Враховуючи вимоги МОН України при вступі здобувача на навчання ВНЗ/наукова установа зобов'язана забезпечити формування

разової спеціалізованої ради за темою дослідження. А враховуючи значну частку творчого елемента в науковій роботі є великий ризик зміни вектору наукового дослідження від його початку до завершення.

Розкриваючи сутність проблемних питань пов'язаних з науково-педагогічними кадрами, хотілося б зазначити наступне.

Підготовка здобувачів третього рівня вимагає від науково-педагогічних кадрів надзвичайного професіоналізму та високого наукового рівня. Підготовка якісних освітніх компонентів потребує значних інтелектуальних, моральних та фізичних ресурсів. Як наслідок, науково-педагогічні працівники, які здійснюють підготовку на третьому рівні освіти мають витратити величезну кількість матеріальних ресурсів для того щоб відповідати встановленим вимогам. А коли постає питання про їх компенсацію, в переважній більшості вони залишаються не вирішеними. В цій ситуації фаховим викладачам значно простіше здійснювати підготовку на нижчих рівнях освіти.

Також величезну проблему складають питання навчального навантаження науково-педагогічних працівників, оскільки норматив викладання не більше трьох освітніх компонентів ВНЗ практично не дотримується.

Таким чином, підсумовуючи зазначене, хотілося б звернути увагу вітчизняних реформаторів системи вищої освіти на вказані проблеми та запропонувати їм брати за зразок лише провідні та ефективні механізми, застосування яких може бути дієвим в сучасних умовах функціонування нашої держави.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-267-1/32>

RECONSTRUCTION OF MODERN UKRAINIAN EDUCATION: DESTRUCTION AND CHALLENGES OF WAR

ВІДБУДОВА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ: РУЙНУВАННЯ ТА ВИКЛИКИ ВІЙНИ

Strilchuk L. V.

*Doctor of historical sciences, professor
Head of the Department of World History
Lesya Ukrainka Volyn National University*

Стрільчук Л. В.

*доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри всесвітньої історії
Волинський національний університет
імені Лесі Українки*

Війна внесла величезні зміни в усі сфери життя мільйонів людей: чи то у звичний спосіб життя, чи то щодо доступу до медичного обслуговування, чи, то, до можливості здобувати освіту. Запропонована наукова розвідка присвячена змінам у сфері освіти, які напряму пов'язані із війною, руйнацією системи освіти, як такої, та навчальних